

WORK SHEET

CLASS- नवमी

DATE 10/04/2021

SUBJECT- संस्कृतम्

TOPIC अपठित गद्यांश
पत्रलेखनम्
संस्कृतानुवादः

1 अधोलिखितम् अनुच्छेदं पठित्वा प्रदत्त प्रश्नानाम्
उत्तराणि लिखत -

अस्मिन् संसारे सज्जनाः दुर्जनाः च इति द्विविधाः
जनाः वसन्ति । सत्पुरुषाः सदा प्रियं वदन्ति, सत्यं वदन्ति
सर्वेषाम् उपकारं च कुर्वन्ति । सत्पुरुषाणां हृदयेषु
सर्वान् प्रति स्नेहः, दया, सहानुभूतिः, सहयोगभावः
च भवति । सज्जनाः अकारणम् स्व कस्मै अपि न
कुह्यन्ति, ते कस्यापि किमपि न हरन्ति । ते सर्वदा
लोककल्याणाय प्राणिहिताय च चिन्तयन्ति । दुर्जनाः तु
सर्वत्र विपरीतम् आचरन्ति । अस्माकं शास्त्रेषु सज्जनानां
प्रशंसा दुष्टानां च निन्दा कृता । वयं सदा सज्जनानां
मार्गम् अनुसराम ।

प्रश्नाः

1. एक पदेन उत्तरत -

(i) के सर्वदा लोककल्याणाय चिन्तयन्ति ?

(ii) के विपरीतम् आचरन्ति ?

(iii) के अकारणम् स्व न कुह्यन्ति ?

(iv) पूर्णवाक्येन उत्तरत -

(i) सत्पुरुषाणां हृदये किं भवति ?

(ii) वयं किम् अनुसराम ?

(iii) अस्माकं शास्त्रेषु का कृता ?

(iv) भाषिक कार्यम्

1. 'चिन्तयन्ति' इति क्रियापदस्य कर्तृ पदं किम्?

(क) ते (ख) सज्जनाः (ग) दुर्जनाः (घ) जनाः

(ii) 'संसारं' इति पदस्य विशेषणपदं किमस्ति?

(क) सज्जनाः (ख) अस्मिन् (ग) ते (घ) सत्पुरुषाः

(iii) "प्रशंसा" इति पदस्य विलोमपदम् अत्र किं प्रयुक्तम्?

(क) स्नेहः (ख) दया (ग) प्रियम् (घ) निन्दा

(iv) अनुच्छेद 'सत्पुरुषाः' इति पदस्य कः पर्यायः आगतः?

IV अस्य अनुच्छेदस्य उचितं शीर्षकं लिखत

2

भारतीयनारी त्यागस्य प्रतिमा, समाशीलनी प्राणी
मौन-सहनशीलनी, आत्मिक-आनन्दस्य स्रोतः, प्रेम्णाः
स्नेहस्य च दात्री अस्ति। सा भगिनी-पुत्री-पत्नी
-माता च रूपेण अस्माकं समक्षे अस्ति। परं समया
नुसारं भारतीयनारी अपि स्व-प्राचीनरूपात् किञ्चित्
परिवर्तिता अस्ति। समयेन साकं सा अपि परिवर्तिता
अस्ति। अधुना सा स्व-अधि कारान् प्रति सचेता
अस्ति। सा अपि उच्चशिक्षां, भावनात्मिकीं आर्थिकीं
च सुरक्षां वाञ्छति। अस्माभिः अपि तस्याः
प्रोत्साहनं सम्मानं च कर्तव्यम्।

प्रश्नाः -

1. एकपदेन उत्तरत -

(i) का त्यागस्य प्रतिमा अस्ति?

(ii) अधुना सा कान् प्रति सचेता अस्ति?

(iii) भारतीयनारी कस्य स्रोतः अस्ति?

11

पूर्णावाक्येन उत्तरत -

- (i) भारतीयनारी अशुना किं वाद्दति ?
(ii) भारतीयनारी कीदृशी अस्ति ?
(iii) परं समयानुसारं का किञ्चित् परिवर्तिता अस्ति ?

भाषिक कार्यम् -

- (i) 'पुत्रः' इति पदस्य कः विपर्ययः अनुच्छेदे आगतः ?
(क) भगिनी (ख) माता (ग) प्राणी (घ) पुत्री
(ii) 'वद्दति' इति क्रियापदस्य किं कर्तृ पदमस्ति ?
(क) दात्री (ख) प्राणी (ग) भारतीयनारी (घ) सा
(iii) 'सार्धम्' इति पदस्य कः पर्यायः गद्यांशे प्रयुक्तम्
(क) समयेन (ख) साकम् (ग) सचेता (घ) सम्मानम्
(iv) 'परिवर्तिता' इति विशेषणस्य विशेष्यः कः ?
(क) समयेन (ख) रूपेण (ग) समक्षे (घ) सा

पत्र लेखनम्

भवान् पत्रनः अस्ति । स्वदात्रावासजीवनविषये पितरं प्रति स्वहस्तेन लिखितम् सततं पत्रं स्वयमेव मञ्जूषायां उचितशब्दैः रिक्तस्थानानि पूरयित्वा पुनर्लिखत -

परीक्षाभवनम्

(i) दिनांकः

श्रीमन्तः (ii)

(iii)

अत्र (iv)

तत्रास्तु । ह्यः स्व (v) स्वावासकर्म लब्धम् । कस्योऽयमतिशोभनोऽस्ति । भोजनालयोऽपि निकटवर्ती अस्ति यत्र सुस्वादु

(vi)

प्राप्यते। परितः हरित-वास-क्षेत्राणि
अपि सन्ति। रात्रौ छात्राः मह्यरात्रिं यावत् (vii)

(viii)

अतः अहययनस्यापि वातावरणं
अतीव लाभकरम् अस्ति। तत्र
भवता मम काचिदापि (ix) न
करणीया।

(x)

यवनः

सञ्ज्ञा

पठन्ति, मह्यम्, चिन्ता, कुशलम्, मया, भोजनम्
मयराष्ट्रम्, सादरं प्रणामाः, भवदीयः पुत्रः,
पितृचरणाः.

हिन्दी वाक्यानाम् संस्कृतेन अनुवादं कुरुत

- 1) तुम सब संस्कृत पढ़ते हो।
- 2) पिता फल लाता है।
- 3) तुम दोनों कक्षा में पढ़ोगे।
- 4) बालक साँप से डरता है।
- 5) कल राम विद्यालय जाएगा।
- 6) गंगा हिमालय से निकलती है।
- 7) मुझे दूध अच्छा लगता है।
- 8) वे दोनों कहीं जा रहे हैं।
- 9) वे सब विद्यालय से आ रही हैं।
- 10) हमेशा सत्य बोलना चाहिए।